

VANSKELIGHETSGRAD:

Jobben er ikke enkel. Den krever at du er veldig nøyaktig, og at du har kontroll på bruk av både overfres og stemjern.

TIDSFORBRUK:

Avhenger helt av dine håndverksmessige ferdigheter, men regn med 5-6 timer hvis du ikke trenger å støpe.

PRIS: Cirka 300 kroner, inklusive lim og skruer

[før]

Slitasjen på den gamle terskelen er kommet så langt at døren ikke slutter tett nederst lenger. Terskelen er sprukket flere steder, og under samles skitt som holder på fukt og lager råte.

[etter]

Den nye terskelen i eik har fall utover, slik at vannet renner ut i stedet for inn i entreen.

Terskelen deles i to før den blir montert.

Gi døren en ny terskel

Skift ut den gamle dørterskelen med en ny, flott terskel av speilskåret eik. Det er ikke enkelt, men til gjengjeld holder den en menneskealder. Les denne artikkelen, og lær hvordan du får et flott resultat.

Hundre år for en terskel må sies å være godt oppgått. Men nå orker den ikke mer, og skal skiftes samtidig med at døren blir renoveret (se også *Gjør Det Selv* 15/2010). Terskelen er slitt hult, den er sunket på midten, og den er råttet på undersiden, slik at det trekker

voldsomt og regnvann renner inn i entreen. Vi lager en ny terskel av eik, som den opprinnelige, for eik har stor slitestyrke og holder i mange år.

For å forbinde den nye terskelen med karmens svalehaletapper skjærer vi terskelen i to og monterer de to delene, før

vi setter dem sammen igjen på midten med lim og skruer. Dermed slipper vi å pille ut hele dørkarmen og reparere den gamle murveggen inne på baksiden, før dørkarmen kan settes inn igjen.

Når terskelen er sammensatt, slipt og oljet, er skjøten nesten usynlig.

Klargjøring

Terskelen er slitt hult, slik at det nesten ikke er igjen noen fals. Derfor trekker det inn. På undersiden av terskelen ser det enda verre ut, for der er betongen smuldret, og trinnet er angrepet av råte.

Når terskelen er kappet av og forsiktig lirket ut av karmene i begge sider, skal bunnen repareres med ny betong. Sørg for å få fjernet all løs puss, og støvsug grundig før du støper hullet ut i plan med trappen. Pass på at den nye betongen ikke heller innover, slik at eventuelt inn-trengende vann blir stående.

Den gamle terskelen skal du ikke kassere før du har kopiert svalehalene over på den nye terskelen. Da er du nemlig helt sikker på at de passer i karmen.

MATERIALER

Bruk eik til dørterskel. Eik er veldig holdbart utendørs, når bare regnvannet blir ført vekk. Lakking av en eiketerskel på en ytterdør anbefales ikke. Lakken sperrer for fukt, slik at hulrommet under terskelen ikke ventileres, og treet brytes ned på undersiden. I stedet bør du gi terskelen linolje med soppdreper et par ganger i året.

1 Skjær først av den gamle terskelen. Legg hondsagen litt på skrå, slik at den ene delen av trinnet kan løftes opp ved snittet, og sett et brekkjern under, slik at treet ikke klemmer rundt sagen.

2 Trekk trinnet sidelengs ut fra dørkarmen. Skjøten i hjørnet er en svalehaleskjøt, og dette er den eneste måten du kan adskille den på uten å ødelegge svalehalene.

3 Rengjør arbeidsstedet. Fjern alt løst materiale med kost og støvsuger. Merk deg at den gamle terskelen bare er råtnet på undersiden. Øverste del er slitt, men treet er sunt og hardt, selv etter 100 år.

4 Støp opp til en plan overflate. Hvis underlaget for den nye terskelen er så ujevnt som her, vil det bli vanskelig å kile opp til slutt. Støp med en grovmørtel av støpesand/semest 3:1. Hold støpen fuktig i et par døgn mens den herder.

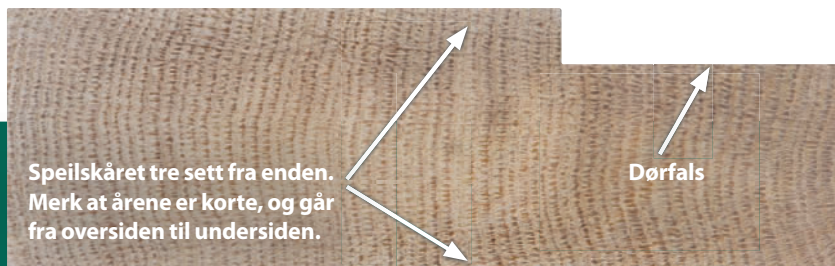
DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- Et speilskåret stykke eik, her med målene 1150 x 155 x 52 mm
- 3-4 liter sementmørtel til støping under terskelen
- Murpapp, 1000 x 150 mm
- Tjæredrev
- Kiler som er skåret av furulekter og dyppet i trebeskyttelse
- Kalkmørtel til fuging

Spesialverktøy

- Sirkelsag eller dykksag
- Mindre overfreser
- Notfresjern i hardmetall
- Fintannet sag

Innkjøp av egnet eiketre

Ethvert godt stykke kjerneved av eik kan brukes til dørterskel, men bladskjøten på midten av terskelen gjør at resultatet blir best med et emne som ikke krummer seg ved fuktbevegelser. Du skal derfor velge såkalt speilskåret tre, det vil si med en åre-

tegning på tvers av endeveden. Emnet må sannsynligvis spesialbestilles. Speilskåret tre vokser og krymper like mye i skiftende fukt som planskåret tre (der åretegningen går på langs av endeveden), men det krummer seg ikke.

Tilpass terskelen

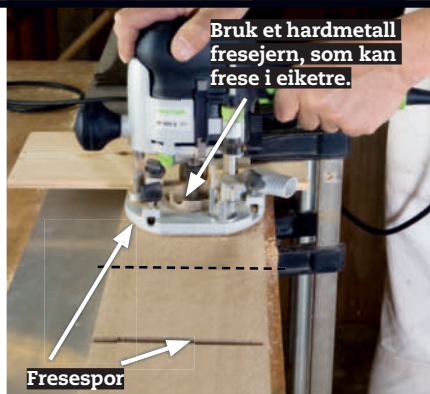
Da dørterskelen skjøtes til karmen med svalehaler, kan du ikke bare dytte inn terskelen inn utenfra. Du må først dele den i to og så sette den sammen igjen før du tilpasser lengden og lager svalehalene, da du er sikker på at lengden passer.

Når du har delt terskelen og laget bladskjøten på midten, skur du terskelen sammen (uten lim!) og går videre. Lag falsen til døren og svalehalene, og lag et fall utover, slik at regnvann kan renne av utenfor i stedet for inne i huset.

Fallet lager du ved å klosse terskelen opp 3 mm i den ene siden, og legge en list på hver side, slik at du kan føre overfresen vannrett over freseområdet.

3 Tilpass skjøten. Bor først 10 mm propphull med et skarpt trebor. Bor deretter gjennom til skruenes slanke del, og husk å forbore der skruene skal bite. Sett terskelen sammen med rust- og syrefaste skruer, og fres til slutt ut til dørfalsen.

1 Bladskjøt på midten. Puss eikeplanken glatt med korn 80. Sag den vinkelrett over på midten med en sirkelsag. Snu baksiden opp på det ene stykket, og støt endene sammen. Nå kan du frese ut til de to bladene med et hardmetallfresejern.

2 Fres opp skjøtenes yttergrenser helt vinkelrett etter et føringsanlegg. Juster fresen til halv tykkelse av planken. Fres skjøten ren, eller fres riller og ta resten med et stemjern. Rillene kan også lages med en sirkelsag for å skåne fresejernet.

4 Start på svalehaleskjøten. Smør litt farge på tappene på den gamle terskelen, og overfør svalehalene til den nye. Skjær ut tappene med en fintannet sag på yttersiden av strekene, slik at tappene er litt for store. De tilpasses med stemjernet.

5 Stem ut tappene. Når tappene er saget ut på to sider, skal hullet stemmes ut. Slå stemjernet loddrett ned med et par kraftige slag nøyaktig etter bunnstreken. Husk å vende jernets flate side inn mot streken.

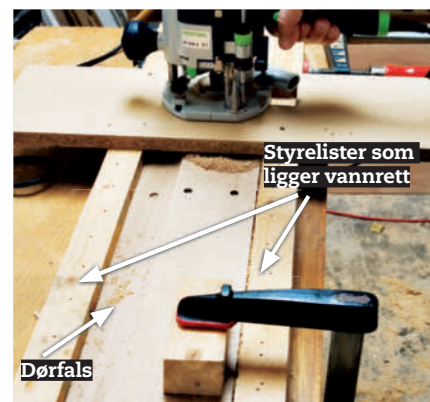
MATERIALER

Slik brukes kilene. Her er det brukt trekiler, som først er dyppet i trebeskyttelse, men plastkiler kan også brukes. Start med å legge inn en kile med spissen ut mot deg selv, og legg deretter en kile oppå med spissen inn. Kilene skal ligge så langt inne at det er plass til en kalkmørtelfuge utenpå.

6 Stem fra begge sider. Arbeidet hører til det litt grovere. Derfor kan du godt gå litt friskt til verks med 2-3 mm tykke spon. Snu emnet når du er halvveis, og stem ut resten fra motsatt side. Til slutt tilpasser du trinnets lengde.

7 Fres fall på trinnet. Her holdes overfresen helt vannrett, mens den støttes på to styrelister. Terskelen er klosset opp, slik at den ligger litt skjevt med en helling på 3 mm per 10 cm. Dermed er det bare å frese et skrått fall på trinnet.

Montering

Når du har tilpasset terskelen, skruer du den fra hverandre og banker de to halvdelene forsiktig inn i karmene. Først når du er sikker på at delene passer, legger du kiler under bladskjøten og setter den sammen med lim og skruer. Når limet er tørt, klosser du opp terskelen med kiler.

For å unngå at det renner inn vann under terskelen, skal du fuge mellom den og underlaget. Det gjør du med kalkmørtel, som dels kan holde vannet ute, og dels kan puste hvis det en dag skulle komme fukt inn under terskelen likevel. Samtidig er kalkmørtel enkel å erstatte med ny hvis den sprekker.

Bruk en skrutrekker.
En skrumaskin kan glippe, slik at du får hakk i terskelen.

Murpapp

2 Lim den brede bladskjøten med pva-lim til utendørs bruk.

Legg først under murpapp, helt ut under dørkarmen, og kloss opp terskelen én cm fra underlaget. Skru deretter sammen de to delene med rustfrie, syrefaste skruer.

Terskelen har fått et par runder med olje, før vi stenger igjen i bunnen.

4 Stopping med tjæredrev. Hullet under terskelen skal du stoppe igjen med tjæredrev når limet er tørt og det er lagt kiler under terskelen. Terskelen skal ligge helt stabilt, uten å kunne vippe.

Legg en kloss mellom når du slår med hammeren.

1 Prøv om tappene i trinn og karm passer. Tappene skal gli lett sammen ved forsiktige slag på terskelbitenes ender. Rett opp tapphullene på terskelen om nødvendig. Gi eventuelt de gamle tappene på karmen litt grunningsolje.

3 Propp igjen skrueshullene.

Proppene er flotte og beskytter treet mot stående vann. Her brukes propper av eik laget med et 10 mm proppbor. Drei proppene slik at årene går som på terskelen. Lim, og slå forsiktig til bunns.

5 Avslutt med en fuge av ren kalkmørtel. Den kan puste, den kan kalkes med farge og den er billig og enkel å skifte. Press og glatte fugen med en fugeskje til den er få millimeter fra terskelens forkant.

TIPS

Hvis en (eller flere) av kilene er litt for tynne, kan du justere ved å stikke en strimmel murpapp inn under kilen. Vær oppmerksom på at kilene ikke må spenne opp terskelen i en bue. Legg på et vater mens du kiler opp terskelen.

Den nye terskelen er på plass og passer til døren. Se hvordan vi renoverte døren i *Gjør Det Selv* nr. 15/2010.